

θικο νὰ πλουτίζουνε οἱ ἐπιτήδειοι, ποὺ σκοτώνουν μετὴ μετριότητά τους κάθε πνοή τῆς τέχνης.

Ὅσο κι' ἂν δὲ χωρᾷ σωβινισμὸς στὴν τέχνη, ξέρουμε ὅμως πὼς στὴν Εὐρώπῃ οἱ ξένοι δὲν ἔχουνε κανένα δικαίωμα στὰ διαγωνίσματα ποὺχοῦνε χρηματικά βραβεῖα καὶ πὼς αὐτοὶ προστατεύουνε τοὺς δικούς τους.

Νομίζω πὼς ἡ Ἀρνασσία μας, ἡ κυβέρνησή μας, ἡ κοινωνία μας, εἶχαν ὅλα τὰ μέσα νὰ δοκιμάσουν τὴν ἀξία τῶν ἰδικῶν μας τεχνιτῶν καὶ νὰ ἐνθαρρύνουν νὰ, νὰ ἐνθαρρύνουν, ὅσους εἶχαν πραγματικὴ ἀξία ἐκλέγοντάς τους καὶ καθιερόντάς τους στὸν τόπο τους. Καὶ μόνο σὰ δὲν μπορούσαν νὰ δώσουν κάτι καλὸ, τότες νὰ καλέσουνε ξένο ἀπ' τοὺς καλυτέρους γιὰ νὰ τοῦ ἀναθέσουνε, κ' εἴσι θὰ κέρδιζε, μετὴν ἀξία του καὶ ἡ τοπικὴ τέχνη· τὸ ὅτι φανερόνεται ἀστοργικά ἀδιάφορη ἡ πολιτεία γιὰ τὴν τέχνη μας εἶναι ὁδυνηρὰ πασίγνωστο.

Μὲ τοὺς λιγοστοὺς φιλότεχνους, μετὴ τοὺς ἄμουςους ἀστοὺς καὶ μετὴ τὴν ἀμόρφωτη καὶ ἀναίσθητη περικυκλωσιά μας δὲν προκόβει τέχνη. Ὁ Tolstoi εἶπε πὼς ἡ Τέχνη εἶναι ὁ σφυγμὸς τοῦ πολιτισμοῦ, σ' ἓνα του βιβλίο γιὰ τὴν τέχνη. Καὶ μεῖς κιντυεύουμε νὰ εἴμαστε χωρὶς τέχνη, ὅστερ ἀπ' τὴ νίκη—δὲν ἔπρεπε κάθε πόλη μας νὰ ζήσει τὰ παλληκάκια της, κάθε δήμος νὰ ζωγραφίσῃ τὸ πάνθεό του;—Πότες θὰ συστήσουν τὰ μουσεῖα τους ἡ Ἀθήνα, ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Λάρισα, τὰ Γιάννενα καὶ τόσες ἄλλες πόλεις; Σὲ μιὰ πόλιν ποὺ δὲν ἔχει θέατρο, βιβλιοθήκη καὶ μουσεῖο ἀδύνατο νάιναι πολιτισμένη—κάποιος Ἀγγλὸς κριτικός εἶπε πὼς ταξιδεύοντας κανεὶς μετὴ τὸ βατόρι σὰν πλησιάζει σὲ πολιτεία ποὺ δὲ φαίνεται κανένα μνημεῖο ἢ μὴ βγῇ ἔξω—ἔτσι θὰ καταντήσουμε τὴν Ἑλλάδα ποὺ δὲ θὰ μᾶς σώζουμε μηδὲ τὰ παλιά μας ρέπια.

Ἀπ' τὸν κ Βενιζέλο προσμένουμε νὰ πάρῃ στὴν προστασία του τὴν τέχνη, δημιουργώντας στὸ τέλος κ' ἓνα ξεχωριστὸ ὑπουργεῖο—ὠραίων τεχνῶν. Μόνο μετὴ μιὰ ἀνώτερη συμπάθεια τῆς πολιτείας, ὅπως γίνεται κι ἄλλοῦ, μπορεῖ νὰ πάρῃ τὸ δρόμο της ἡ Τέχνη μας.

ΑΠΡΟΣΩΠΟΣ

ΣΑΑΔΗ.—Μιὰ σταγόνα τῆς βροχῆς ἔπεσε στὴ θάλασσα καὶ τᾶχσε ἀπ' τὴ ντροπή.

—Ὡ θαλάσσα, φώναξε, εἶμαι τόσο μικρή, ταπεινὴ ἐγὼ μπρὸς στὴν ἀπεραντοσύνη σου!..

Ὅμως γιὰ τὴν ταπεινοσύνη της ὁ Θεὸς διάταξε ἓνα ὄστρακο θαλασσινὸ νὰ τὴ περιμαζέψῃ καὶ τὴν ἀναθρέψῃ. Σὲ λίγον καιρὸ ἡ σταγόνα μεταμορφώθηκε σ' ἓνα λαμπρὸ μαργαριτάρι, ποὺ στόλισε τὸ στέμμα ἐνὸς σουλτάνου.

Ὁ Θεὸς τῆς ἔκανε τὴ μεγάλη αὐτὴν τιμὴ γιὰτὶ εἴξερε νὰ μένῃ ταπεινὴ. Νίκησε γιὰτὶ ἔκανε τὸν ἑαυτὸ της ἴσο μ' ἓνα τ.ποτα.

Ἡ ΚΟΙΝὴ ΓΝΩΜΗ

Ο ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΣ

Φίλτατε,

Ὁ «Νουμάς» εἶναι τίμιο φύλλο, εἶναι καὶ λεύτερο βῆμα ἀκόμα. Ποτὲ δὲν ἀρνήθηκε τίς στήλες του στὸ Δίκιο καὶ στὴν Ἀλήθεια—ἀκόμα κι ὅταν ἡ ξένη ἀντίληψη ἔτυχε νὰ μὴ συμφωνεῖ μετὴ τὴ δική του. Ἔτσι ἐλπίζω νὰ μὴ ἀρνηθεῖ καὶ τώρα τίς στήλες του σ' ἓναν ποῦρχει νὰ διαφωνήσει μαζί του, νὰν τοῦ ἀποδείξει μετὴ γεγονότα καὶ ὅχι μετὴ λόγια πόσο ἀδικεῖ μετὴ τίς συγχές του ἐπίθεσες ἓναν ἄνθρωπο ἀξιοκάθε τιμῆς καὶ κάθε ἀναγνώρισης.

Κι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι ὁ κ. I. M. Δαμβέργης, ὁ ἰδιαίτερος γραμματέας τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ. Ἄλλος ἄνθρωπος, μιὰ τόσο πιστευτικὴ θέση θὰ τὴν ἐκμεταλλεύονταν γιὰ λογαριασμὸ του, νὰ πλουτίσει αὐτὸς ἢ νὰ πλουτίσει τοὺς δικούς του, νὰ σκορπίσει θέσες τετράπαχες δεξιά ξερβά, σὲ φίλους καὶ δικούς. Ἐκκεμε τίποτ' ἀπ' αὐτά; Ἐμπρός· τὰ πράματα εἶναι δῶ, ἐδῶ καὶ οἱ ἄνθρωποι. Διαχειρίστηκε στὴν ἐποχὴ τῶν πολέμων ἑκατομύρια, ἀρκετὲς χιλιάδες μάλιστα ἀνεξέλεχτα, κι ὅμως ἡ διαχείρισή του, ὁλοκάθαρη καὶ κατάλευκη, ἓνα ψεγάδι δὲν ἔχει νὰ τὴ μαυρίσει.

Τὸν κατηγοροῦν γὰρ ἐμπάθεια. Μὰ πέτε μου, σιὸ Θεὸς, ποὺ βρίζεται κρυμένη ἡ περιήρημη αὐτὴ ἐμπάθεια, ὅταν ὁ κ. Δαμβέργης, καθαρευουσιάνος φανατικός, παίρνει τὸ δημοτικιστὴ Πορφύρα ἀπὸ τίς ταιλαιωρίες τοῦ στρατώνα καὶ τὸν τοποθετεῖ στὸ ἰδιαίτερο γραφεῖο τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ; Στὸ ἴδιο γραφεῖο εἶχε τοποθετήσει, ὅσο βαστούσανε οἱ δύο πόλεμοι, τὸ δημοτικιστὴ κ. Καζαντζάκη. Φροντίζει νὰ βρεῖ δημόσια θέση γιὰ τὸ δημοτικιστὴ κ. Φιλήντα. Εἶναι φίλος στενὸς τοῦ δημοτικιστῆ μουσικοῦ κ. Καλεμοίρη. Συχνάζει ταχτικά στὸ φιλολογικὸ σαλόνι τῆς φανατικῆς δημοτικιστρίας κ. Αὔρας Θεοδωροπούλου. Καὶ τόσα καὶ τόσα ἄλλα ἀκόμα.

Καὶ ὅστερ ἀπ' ὅλ' αὐτὰ ἔρχεται ὁ «Νουμάς» μετὴ σάτυρες, μ' ἐπιγράμματα, καὶ μετὴ λογῆς ἐπίθεσες νὰ τὸν παρουσιάσει γιὰ πρόσωπο κωμικὸ κι ἀχαρᾶχτηριστο.

Ἐλπίζω πὼς ἐδῶ κ' ἔμπρός τὸ ἀδικο αὐτὸ θὰ πάψει καὶ ὁ «Νουμάς», ὁ φίλος τῆς Ἀλήθειας καὶ τῆς Δικαιοσύνης, δὲ θὰ φέσει στίς στήλες του μέσα νὰ σατυρίζεται ἀδίκῃ ἓνα τόσο ἀξιοσέβαστο πρόσωπο.

Δικός σου

ΝΕΟΕΛΛΗΝΑΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Χρ. Παλ. Χανιά. Σοὺ τὰ στείλαμε. Στείλε μας.

κ. Γ. Βουδ. Εὐβοία. Λάβαμε καὶ τίς ἄλλες 10 καὶ σ' εὐχαριστοῦμε.

κ. Στ. Σταθ. Τὸ γράψαμε πὼς δὲ θέλει νὰ βάλλει τὴν ὑπογραφή της, ὥστε ἀδίκῃ μᾶς παρακαλεῖς. Ἀφοῦ σ' ἄρσε ἡ μετάφραση, τί τὰ θές τὰ παραπάνου; — κ. Ν. Ζ. Τὸ χαρτί τῶν «Παναθηναίων» εἶναι πιὸ χοντρὸ ἀπὸ τὸ χαρτί τοῦ «Νουμά». Ὡστόσο, γιὰ τὴ χρῆση, ποὺ λές, κάνε καὶ παρακάνε. Κρίμα μόνο ποὺ δὲν τὰ λαβαίνουμε.